

Zongedrag van Sperwer *Accipiter nisus*

Jan Koetze & Arno Izaaks

Op 20 juni 2020 waren Arno en ik getuige van een zonnende Sperwer in een dicht bosgedeelte op landgoed Clingendael te Wassenaar. De vogel verliet het nest met een klein jong om 12.53.29 min zomertijd. Om 12.56.31 min ging ze grofweg vijftig meter verderop in een boom ging ‘zonnen’. Daarbij had ze haar rug naar de zon gekeerd, de vleugels in deltahouding en de staart gespreid. Op foto’s 1 en 2 is te zien dat ze haar snavel gesloten hield tijdens de zonsessie. De zonbeschenen plek was zo klein dat een deel van haar vleugels in de schaduw bleef. Met zonnen hield ze op om 13.01.29 min. Bij elkaar duurde het zonnen dus vijf minuten.

Foto 1. Zonnende vrouwtje Sperwer, Clingendael te Wassenaar, 20 juni 2020, met half gespreide vleugels en vol gespreide staart; snavel is gesloten. *Sunning female Sparrowhawk, Wassenaar, 20 June 2020.*

Dit lijkt een niet al te veel zeggende waarneming, veel vogelsoorten doen dit immers (zie overzicht in Simmons 1986). Het nemen van een zonnebad is geregeld gemeld bij roofvogels, waaronder Wespendif, Geelsnavelwouw, Grauwe Kiekendief, Buizerd en Boomvalk (zie literatuur). Meldingen van zonnende Sperwers (en Haviken) zijn behoorlijk schaars, met slechts twee gevallen beschreven voor Sperwers in de Nederlandse literatuur (Bijlsma *et al.* 1999, Hof 2001).

Wat verstaan we onder zonnebaden? We bedoelen hiermee uiteraard niet een zichzelf drogende vogel direct na een regenbui of in de vroege dauw, en ook niet een vogel die net gebadderd heeft en het verenkleed droogt in de zon. Ook het zogenaamde ‘mantelen’ bedoelen we hier niet mee. Bij het mantelen dekt de roofvogel een prooi af om zo eventuele concurrenten van zich af te houden. Hoewel de vleugel- en staarhouding hetzelfde is, heeft dat niets met zonnebaden te maken.

Met zonnebaden bedoelen we een vogel die zich in de zon breed maakt teneinde zoveel mogelijk zon (en warmte?) op te vangen. Je zou kunnen nadenken over of dit iets te maken kan hebben met het bestrijden van parasieten. Maar je zou ook kunnen denken, een idee dat ik (Jan) zelf aantrekkelijk vind, dat het dier optimaal probeerde te genieten van de warmte en de zon.

Foto 2. Zonnende volwassen vrouw Sperwer, Clingendael, Wassenaar, 20 juni 2020. *Adult female Sparrowhawk sunning in delta-wing posture, Wassenaar, 20 June 2020.*

Uiteindelijk bleek dit zonnebaden stilte voor de spreekwoordelijke storm te zijn. De nestboom, een lijsterbes, viel namelijk een paar weken later om en van het enige jong ontbrak sindsdien ieder spoor.

Summary

Koetze J. & Izaaks A. 2020. Sunning behaviour in Sparrowhawk *Accipiter nisus*. De Takkeling 28: 271-273.

In the breeding season of 2020 a sunning adult female was observed near her nest, using a sunlit spot in a tree in a park near Wassenaar. She adopted the delta-wing posture, with wings and tail near-fully spread, back turned towards the sun but bill not opened. The sunspot was so small that part of her wings did not catch the sunlight. She remained in this posture for five minutes, leaving the nest (with small chick) unoccupied for almost ten minutes.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 1997. Zon-gedrag van een Wespendif *Pernis apivorus*. De Takkeling 5(3): 31-37.
- Bijlsma R.G. 2001. Een zonnebadende Buizerd *Buteo buteo*. De Takkeling 9: 202-206.
- Bijlsma R.G., van den Brink B., Koks B., Poschkens R. & de Vlaming P. 1999. Zon-gedrag van Grauwe Kiekendief *Circus pygargus*, Havik *Accipiter gentilis*, Sperwer *A. nisus* en Buizerd *Buteo buteo*. De Takkeling 7: 107-112.
- Bijlsma R.G. & van der Kamp J. 2014. Sunbathing in Yellow-billed Kite *Milvus migrans parasitus*. Bulletin African Bird Club 21: 212-215.
- Dijkstra C. 2000. Een andere vorm van 'echt' zongedrag bij de Wespendif *Pernis apivorus*. De Takkeling 8: 106-107.
- Dijkstra C. 2005. "Here comes the sun", over zonnebadende vogels. Drentse Vogels 19: 1-11.
- Hof H.J. 2001. Zon-gedrag van een mannetje Sperwer *Accipiter nisus*. De Takkeling 9: 150-151.
- Potters H. 2001. Ook Boomvalken *Falco subbuteo* nemen wel eens een zonnebad. De Takkeling 9: 159-160.
- Simmons K.E.L. 1986. The sunning behaviour of birds. Bristol Ornithological Club, Bristol.

Adressen:

JK, jkoetze@gmail.com

AI, arnoizaaks@live.nl